

BIBLIOGRÁFIÁK

A csehszlovákiai magyar nyelvű szocialista sajtó irodalmi bibliográfiája. (1919—1938) Összeáll. és bev. BOTKA Ferenc. Bp. 1966. Akadémiai Kiadó. 376 l.

Irodalomtörténeti kutatásunk mind nagyobb érdeklődéssel és tervszerűséggel kezd foglalkozni szocialista irodalmunk kezdeteivel, és így természetesen fordul az első világháború után a szomszéd államokban, elsősorban a szabadabb légkörű Csehszlovákiában létrejött magyar nyelvű szocialista irodalom felé.

Mint ismeretes, a csehszlovákiai magyar munkássajtó felettebb gazdag irodalmi vagy irodalomtörténeti vonatkozású anyagban. Ez az anyag természetesen nemcsak irodalmi és irodalomtörténeti, hanem sajtó- és művelődéstörténeti szempontból is igen jelentős. A kutatók részéről eddig még módszeresen fel nem tárt hatalmas halmazban nyilván számos olyan írásmű lappang, amelynek első közlési helye Csehszlovákiában volt, és talán azóta sem került utánközlésre a hazai sajtóban vagy könyvkiadásban. S jóllehet e mű, amely először tárja fel és foglalja rendszerbe ezt az anyagot, korántsem lép fel a teljesség igényével (hiszen a szocialista, illetve népfront sajtó egy elég tekintélyes részét — több okból — nem vette vagy nem vehette figyelembe), mégis nagy értéket képvisel, összeállítás és kiadása jelentős tétnek számít. Botka úttörő jellegű bibliográfiája nemcsak megkönnyíti a tájékozódást és a kutatást, hanem egyben új feladatok vállalására is serkent: olyan jelenségekre vagy összefüggésekre hívja fel a figyelmet, amelyek a bibliográfia megjelenése előtt, fel sem merülhettek, illetve fel sem tűnhettek, mert feledésbe mentek vagy ismeretlenek voltak.

A bibliográfia gyűjtőköre a fentebb jelzett korlátozások ellenére helyesen alakult. A szerző nagyon helyesen nem vette figyelembe az újságírók (ANDREÁNSZKY István, JELEN Mihály stb.) vagy író-politikusok (FEHÉR Ferenc, FÉNYES Samu stb.) valamennyi megnyilatkozását. Nevezetesen azokat, amelyek tisztavirág életű napi eseményekhez fűződtek, vagy ismeretterjesztő, illetve közéleti szereplésükkel függtek össze. Ugyanakkor következetesen felvette néhány jelentős szerző (FÁBRY Zoltán, GÁBOR Andor, KASSAI Géza stb.) irodalmi riportját, vagy harcok publicisztikai írását. Egy másik — ellentétes előjelű és mindenképpen csak fájlaható — megszorítás az volt, hogy a bibliográfia összeállításának néhány időszakai sajtóorgánium feldolgozásáról teljesen le kellett

mondania, mert a különböző könyvtárakban őrzött évfolyamok rendkívül hiányosak, bizonyos esetekben pedig a feldolgozott időszaki kiadványok egy részénél a teljességre törekvést megghiúsította az a körülmény, hogy a hiányzó számok sehol sem voltak fellelhetők. Így nem került sor például a hírlapok közül a Csehszlovákiai Kommunisták Pártjára vonatkozóan megjelent hetilapjainak, a *Munkás Újságnak*, a folyóiratok közül pedig a BARTA Lajos szerkesztette *Világnak*, a *Sarló* kiadásában megjelent *Vetés* négy számának, a haladó fiatalok *Indulás* folyóiratának, valamint több más sajtóorgánumnak még részbeni feldolgozására sem. Ez különösen az újsárai *Munkás Újság* esetében hiányolható. E csaknem két évtizeden át megjelent hetilap munkatársai között szerepeltek ugyanis BARTA Sándor, GERGELY Sándor, HIDAS Antal, ILLÉS Béla, KARIKÁS Frigyes, KAHÁNA Mózes, MADARÁSZ Emil, valamint Henry BARBUSSE, Fjodor PANFJOROV és mások. Irodalmi anyag kieséséről van tehát szó, amely az adott bibliográfia szempontjából nem közömbös.

Anyagának szerkesztésében a szerző általában a megszokott elvekhez tartotta magát, ezektől csak annyiban tért el, hogy — a gyűjtés csehszlovákiai jellegét kiemelve — hármastagozást alkalmazott. Az első részben a magyar, második részben a csehszlovák, a harmadik részben pedig a külföldi irodalmat rendszerezte. A csehszlovák anyag kiemelésé az irodalmaink között kialakult kapcsolatokra utal és módot ad a kölcsönhatások vizsgálatára.

Az anyag zömét, mintegy négyötödét a magyar — és ezen belül a csehszlovákiai mellett a magyarországi, romániai, jugoszláviai és Szovjetunióbeli — rész teszi, ami a szomszéd államokban élő magyarok haladó, antifasiszta mozgalmával való kapcsolatokról tanúskodik, s mindössze egyötödét alkotja a cseh és szlovák, illetve külföldi rész.

A magyar anyag valóban meglepően nemcsak mennyiségével, hanem témaköre gazdagságával, változatosságával, sokrétűségével. Különösen gazdag és érdekes irodalmi anyaggal vonul fel benne BALOGH Edgár, BARTA Lajos, FÁBRY Zoltán, GÁBOR Andor, MÁCZA János, TAMÁS Aladár és VASS László, de aktív tevékenységről tanúskodik HIDAS Antal, ILLÉS Béla, ILLYÉS Gyula, JÓZSEF Attila, KASSAI Zoltán, KASSÁK Lajos, MÉLIUSZ József, RÉVAI József, SELLYEI József, VERES Péter és mások anyaga is. Aki tud a sorok között olvasni, annak erről a területről

aligha adhatnánk izgalmasabb olvasmányt a kezébe, mint ezt a bibliográfiát. Néhány beavatottan kívül ki tudta, vagy ki emlékezett például arra, hogy GÁBOR Andor számos írása a csehszlovákiai sajtóban Robogó Máté néven jelent meg, GEREBLYÉS László pedig hol GÓBÉ László, hol pedig ORONDI András néven publikálta verseit. A bibliográfiát lapozgatva meglepetéssel állapítjuk meg, hogy MÁRAI Sándor egyik első verse, az *Amerika* a szocialista *Kassai Munkás* hasábjain látott napvilágot 1919. október 11-én, a *Munkás* 1921. május 1-i és június 12-i száma pedig BABITS-verseket közölt.

BOTKA Ferenc a hatalmas anyagot nagy körültekintéssel, alaposan gyűjtötte össze és rendezte el. Külön értéke a bibliográfiának, hogy közli a feldolgozott kiadványok könyvészeti leírását, a források időrendi áttekintését, a kevésbé ismert szerzők adatait, s végül — nyilván nem kevés utánjárás és kutatás eredményeként — a nevek azonosítását, valamint az álnevek és szignók feloldását. A szerző lelkiismeretes, pontos munkája ellenére itt-ott mégis becsúszott a szövegbe elírás vagy sajtóhiba. Így például a cseh, illetve a szlovák anyagban ARNOŠT helyett ARNOST (275. l.), HALAS helyett HALAŠ (276. l.), PUJMANOVÁ helyett PUJMANOVA (278. l.), LUKÁČ helyett LUKAČ (280. l.) szerepel. A 280. lapon egy bibliográfiai adatban három hiba is előfordul: JILEMNICKÝ helyett JILEMNICKY, BÁLENTKA helyett BÁLENKA, és „Egy szem cukor” helyett „Egy sem ember” került a könyvbe. Előfordulnak eltérések is az akadémiai átírási szabályoktól: (EHRENBURG, FALYEJEV, HERZEN — 231. és 232. l.). A szovjet, illetve orosz szerzőknél BOTKA általában feltünteti az utó- és atyai nevet. Egyes esetekben azonban ez elmarad. Így például ZASZLAVSZKIJ ismert irodalomtörténész és publicista neve mellől is elmaradt az atyai név: Joszifovics (347. l.).

A bibliográfia kétségtelenül jól és megbízhatóan tájékoztat arról az értékes irodalmi anyagról, amely több évtizeden át különböző napi- és hetilapokban, folyóiratokban és más időszaki kiadványokban volt eltemetve. Aki a magyar szocialista irodalom előzményeit, indulásának körülményeit vizsgálja, kutatja, vagy valamelyik jelentősebb írónk életművét monografikusan dolgozza fel, e könyvben készen kapja a szükséges forrásanyagok jegyzékét. De utal e mű bizonyos régen esedékes feladatokra is. Olyan adósságokra, mint a fiatalon elhunyt VASS László vagy SÁRKÁNY Oszkár életművének feltárására, szerte a sajtóban megjelent tanulmányaik, cikkeik kiadására stb.

Ebben van BOTKA Ferenc bibliográfiájának értéke és érdeme. Szeretnők remélni, hogy a műve kiegészítő részét alkotó anyag kiadása nem várat majd sokáig magára.

SÁNDOR LÁSZLÓ

The Concise Cambridge Bibliography of English Literature 600—1950. Edited by George WATSON. Cambridge University Press. Cambridge 1965. Second Edition.

A *Concise Cambridge Bibliography of English Literature* 1958-i első kiadása iránti állandó bel- és külföldi érdeklődés tette szükségessé 1965-i, második, javított és bővített kiadását.

A bibliográfia bevezető része referenz műveket, általános történelmi és kritikai munkákat, a verstannal, az angol nyelvtannal, könyvnyomtatással és könyvkereskedelemmel foglalkozó könyveket, valamint szótárakat sorol fel. A továbbiakban a bibliográfia az angol irodalmat hat korszakra osztja: ó-angol (600—1100), középanyol (1100—1500), a reneszánsz és a restauráció irodalma (1500—1660), a restauráció és romantika kora (1660—1800), a XIX. század irodalma és a XX. század 1950-ig.

A szerkesztő minden egyes korszakot általános irodalomtörténeti bibliográfiával vezet be, ezután következnek a szerzők alfabetikus sorrendben. Az egyes szerzőknek szentelt részekben először legfontosabb műveik annotált bibliográfiáját közli, majd pedig a műveikről írt kritikák és életrajzi művek jegyzéke következik. Érdekes megjegyezni, hogy míg az első kiadásban a kritikai cikkeken volt a hangsúly, ez most a könyvek javára tolódott el. A bibliográfiában szereplő szerzők Henry JAMES és T. S. ELIOT kivételével brit angolok, amerikai és a nemzetközösségi országok íróit, költőit WATSON nem vette fel művébe.

Összesen mintegy 400 szerző szerepel az összeállításban, a *Cambridge Bibliography of English Literature*-ben első helyen álló szerzők közül valamennyit, a másodrendűeknek minősítettek közül pedig csak a legfontosabbakat tünteti fel.

A szerzői rész beosztása a következő: a szerző neve, születésének és halálának időpontja, a kiadás időrendi sorrendjében összegyűjtött legjelentősebb művei, levelei, cikkei, általános bibliográfia, kritikai tanulmányok.

A *Concise Cambridge Bibliography of English Literature* csak a legfontosabb korai kiadásokat tünteti fel; a legelső és a szerző által javított kiadást, melynek szövege a legtöbb esetben a modern kiadások alapjául szolgál.

A Concise Cambridge Bibliography of English Literature második kiadása az elsőhöz hasonlóan könnyen kezelhető, és világos áttekinthető képet ad az angol irodalom 14 évszázadáról.

SZENTMIHÁLY ANDREA

Bibliografija izdanja u Narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945. [Szerk. Miloš Pajković.] Beograd, 1964. 18, 824 l.

A jugoszláv Hadtörténeti Intézet (Vojnoistorijski institut) 1959-ben kezdte el a Nemzeti Felszabadító Háború időszakában megjelent szellemi termékek teljes bibliográfiájának összeállítását. A tizennyolc tagú gyűjtő gárda és a kilenc tagú szerkesztőség munkájának eredménye ez a hatalmas kötet, amely mind az összegyűjtött anyag gazdagságával, mind pedig a feldolgozás és elrendezés módszerével a jugoszláv bibliográfiai munka igen magas színvonalát dicséri. A munkában helyet kaptak az önállóan megjelent könyvek, füzetek (a többszöri kiadások külön-külön felvéve) valamint a periodikus sajtótermékek, mint folyóiratok, heti- és napilapok és egyéb időszakos kiadványok. Kimaradtak a feldolgozásból az önállóan megjelent hirdetések, röpcédulák, kiadványok, karikatúrák és plakátok. Ezeknek egy része még összegyűjtésre vár. A közzétett anyag így összesen 9.558 bibliográfiai egységet tartalmaz. Az egyes tételek szokásos kidolgozásán kívül mint igen jelentős többletet kell megemlítenünk, hogy minden sajtóterméknél meg van adva a jelenlegi lelőhelye. Fontos ez különösen a periodikus kiadványoknál, amelyekből igen gyakran csak néhány szám jelent meg és az is aránylag szűk körben vált ismertté. A feldolgozási részt tizenöt különböző mutató egészíti ki, közöttük egy olyan is, amely a nem délszláv nyelvű nyomtatványokat regisztrálja (801. l.), s ebben hat magyarnyelvű tétel is szerepel.

A korszak politikai- és hadtörténetével valamint irodalmával foglalkozók e művel igen jól használható, kényelmes segédeszközök kaptak.

HADROVICS LÁSZLÓ

Briant, E(ric) T(homas): Music librarianship. A practical guide. (Repr.) London (1963), Clarke. XI, 503 p. 6 t.

T. E. BRIANT a Borough Library of Widues (Lancashire) könyvtárosa összeállításában megjelent compendium a mű két főrészében zenei könyvtári alapsme-

reteket tartalmaz és egy — a zenei könyvtár alapgyűjtőkörének kialakításához nélkülözhetetlennek tartott művekből összeállított és annotált — ajánló bibliográfiát. Felépítését tekintve első pillantásra a mű tehát a McCOLVIN—REYES-féle Music libraries c. gyűjteményhez hasonlóan, annak példájára készült. Ez azonban csak szerkezeti hasonlóság.

Műve első főrészének bevezetésében, a „Music Library Administration” c. fejezetben BRYANT az általános érvényű könyvtári ismeretanyagnak a zenei könyvtárra, mint speciális gyűjteményre vonatkozó alapvető irányelveket vizsgálja figyelemreméltó részletettséggel. Itt nemcsak a tényleges adminisztratív és technikai vonatkozásokban nyújt hasznos segítséget, hanem az olvasók körének vizsgálata, a zenei könyvtári funkciók, a zenei könyvtáros hivatás jól összefogott elemzésével hasznos gondolatokat vet fel. A következő fejezetben számos referencia mű és a legfontosabb zenei folyóiratok szemléjét adja. A következő két fejezetet a címléírás és osztályozás kérdéseinek szenteli az idevágó szakirodalom egy részének az ismertetésével együtt. A címléírás rész részletesen kitér valamennyi problémára és különösen jól summázza a tárgyszókatálogos kérdéseit. Az osztályozásról szóló fejezet BLISS, CUTTER, DEWEY, a Library of Congress, COATES és McCOLVIN osztályozási rendszereinek analitikus ismertetése. Ezt követően elsőként összefoglalja a hanglemeztárakkal kapcsolatos tudnivalókat. Igen fontos része ez a műnek, hiszen a zenei könyvtárak gyűjtőkörébe vágó, ezen igen fontos auditív kiadványokról eddig nem jelent meg hasonló összefoglalás. A hanglemeztárak egész működési területe — akár önálló, akár zenei könyvtári különgyűjteményként fungáljon az —, most van kialakulóban. Az irányelvek megfogalmazása, az igen nagyszámú és fejlett angolszász lemezgyűjtemények problémaköreinek ismertetése tehát nagyon nagy érdeklődésre tarthat számot. Appendice I. jelzéssel az első főrész végén a zeneirodalom és zeneművek tárgyszójegyzékét találhatjuk, melyek segítségével BRYANT a zenei könyvtár tárgyszókatálogosát kívánja felépíteni.

A könyv második főrésze három fejezetre és három mutatóra tagolódik. A három fejezet az instrumentális, a vokális zene, valamint a kispártitúrák annotált bibliográfiája. A felsorolt műveket (a) — (e) jelzésekkel — a beszerzés szükségessége szerinti öt kategóriának megfelelően — látja el. (A kispártitúráknál hét kategóriát állít fel.) Minden főcsoportot általános bevezetővel, majd az ajánlott művekről szóló rövid megjegyzésekkel (mint nehézségi fok,

stb.) lát el. Ezek a tájékoztatások azonban inkább sortínter jelleget és helyenként nagyon szubjektívnak hatnak.

A három appendix: II. a második fő-részben felsorolt, a zeneszerzők betűrendjében közölt index; III. a fontosabb zeneműkiadók és az angliai terjesztőiket, valamint azok címét; IV. a zeneoktatási módszertanok és hangszeriskolák, hangszerek szerint csoportosított jegyzékét adja. Ezt követően az egész kompendium általános mutatóját találhatjuk.

Miként annakidején McCOLVIN-REEYES művével kapcsolatban is rámutathattunk, BRYANT könyvére is érvényes, hogy minden kiválósága mellett is erősen egyoldalú mű. Nagy és tiszteletreméltó apparátussal ismerteti a zenei könyvtári alapismereteket — de csak az angolszász gyakorlatot. Nem más ez a mű tulajdonképpen, mint az angol és amerikai közművelődési zenei könyvtárosok tankönyve. Ez mindkét főrészben egyértelműen jelentkezik. Az első főrészben — hogy csak egy röpke példával él-

jünk — az általános enciklopédiák és lexikonok ismertetésénél nem beszél sem az MGG-ről, sem a Riemannról, hogy a kisebb jelentőségűeket ne is említsük, de nem ismertet egy fontosabb nem-angol zenei folyóiratot sem. Különösen meghök-kentő és elgondolkoztató ez a második fő-résszel kapcsolatosan, ahol a művek főrése a bécsi klasszicizmus és az impresszioniz-mus közti időszakra esik. Másod- harmad-rendű komponisták több művel szerepel-nek, mint pl. Igor SZTRAVINZSKIJ, hogy BARTÓK Bélát ne is említsük. Teljesen hiányzanak a legújabb irányzatok. SCHÖN-BERG három, Berg négy művel szerepel, WEBERN-ről említés sincs, nem beszélve a többi, ma már világviszonylatban is jól ismert komponistáról NONOTól STOCKHAU-SENIG és PENDERECKITől LUTOSŁAWSKIIG.

E néhány megjegyzésünk, melyet a tárgyilagosság megkövetel — nem mond ellent annak a ténynek, hogy a könyv a maga nemében igen kiváló és nagy segítség lehet a zenei könyvtárosoknak.

J.

TARTALOM

<i>Mezey László</i> : A latin írás magyarországi történetéből III. Az írásbeliség intézményeinek írástechnikája	285
<i>Kókay György</i> : Rát Mátyás röpirata II. József ellen, a magyar nyelv érdekében — Mátyás Ráts Flugschrift gegen Josef II. im Interesse der ungarischen Sprache	305
<i>Fabó Irma</i> : A radikális sajtó kialakulása: Világ 1910—1914. — Development of the radical newspaper „Világ“ („World“)	317

KÖZLEMÉNYEK

<i>Kovács Sándor Iván—Kulcsár Péter</i> : A Bedegi Nyáry familia nyomtató mestere: ifjú Klősz Jakab	331
<i>Semmelweis, Karl</i> : Ismeretlen XVI. századi nyomda a mai Burgenland területén	338
<i>Dán Róbert</i> : Újabb adatok a sárospataki nyomda történetéhez	345
<i>Vértesy Miklós</i> : Kronogram minden sorban	346
<i>Scheiber Sándor</i> : Hermányi Dienes József Talmud-kompendiumának egy kéziratos példánya	347
<i>Tardy Lajos</i> : Egy XVIII. század végi magyar újságíró és könyvtáros élete és munkássága	349
<i>Páricsy Pál</i> : A könyvforgalmi zár (1915—1918)	362

MAGYAR KÖNYVESHÁZ

<i>Nagy Barna</i> : Ismeretlen Méliusz-nyomtatvány Genfben	366
<i>Holl Béla</i> : Ein unbekannter Klausenburger Melanchthon-Druck aus dem XVI. Jahrhundert	376

FIGYELŐ

<i>D. B. Vécsey Jenő</i>	386
<i>D. B. Trócsányi Zoltán</i> nyolevan éves	387
<i>Sz. J.</i> : Az Országos Könyvtári és Dokumentációs Tanács	389
<i>Gombocz István</i> : Az IFLA 1966. évi konferenciája	390
<i>Nagy Lajos</i> : A FID C/3 Bizottság budapesti (14.) ülészaka és az állam- és jogtudományi könyvtári és dokumentációs osztályozásának továbbfejlesztése	392
<i>Gábor Dénes</i> : Kurrens nemzeti bibliográfiák Romániában	397
<i>H. Lakatos Éva</i> : NDK könyvkiállítás	399
<i>H. Lakatos Éva</i> : Francia könyvkiállítás	400
<i>N.</i> : Olvashatatlaná válnak a Holt-tengeri tekercesek — Restaurálták az Olmützi Bibliát	401

SZEMLE

<i>Staud Géza</i> : A magyar színháztörténet forrásai. Bp. 1962—63. I—III. (Ism. <i>Pukán-szkyné Kádár Jolán</i>)	402
<i>Bibliothek und Wissenschaft. Ein Jahrbuch</i> , hrsg. von Heidelberger Bibliothekaren. Bd. II. Wiesbaden, 1965. (Ism. <i>Vizkelety András</i>)	403
<i>Buch und Welt. Festschrift für Gustav Hofmann zum 65. Geburtstag</i> dargebracht. Wiesbaden, 1965. (Ism. <i>Tóth András</i>)	404
<i>Hubay Ilona</i> : Incunabula der Universitätsbibliothek Würzburg. Wiesbaden, 1966. (Ism. <i>Borsa Gedeon</i>)	405
<i>Mistler, Jean</i> : La Librairie Hachette de 1826 à nos jours. Paris, 1964. (Ism. <i>Engel Pál</i>)	406
<i>Denoyer, Pierre</i> : La presse moderne. Paris, 1965. (Ism. <i>Da</i>)	407
<i>Gabriel-Robinet, L.</i> : La censure. Paris, 1965. (Ism. <i>D.B.</i>)	408
<i>Keynes, Geoffrey</i> : A study of the illuminated Books of William Blake Poet—Printer—Prophet. Paris, 1965. (Ism. <i>Dávid Katalin</i>)	408
<i>Turner, E. S.</i> : The shocking history of advertising. Revised ed. London, 1965. (Ism. <i>Da</i>)	409
<i>Chojecka, Ewa</i> : Dekoracja malarska ksiąg promotionum i diligentiarum Uniwersytetu Jagiellońskiego XVI—XVIII wieku. Krakow, 1965. (Ism. <i>Izsépy Edit</i>)	410
<i>Facsimile Querschnitt durch alte Zeitungen und Zeitschriften. Bd. I—V.</i> Bern—Stuttgart—Wien—München, 1963—1965. (Ism. <i>Somkuti Gabriella</i>)	411

BIBLIOGRÁFIÁK

<i>A csehszlovákiai magyar nyelvű szocialista sajtó irodalmi bibliográfiája. Összeáll. és bev. Botka Ferenc.</i> Bp. 1966. (Ism. <i>Sándor László</i>)	413
<i>The Concise Cambridge Bibliography of English Literature 600—1950.</i> Cambridge, 1965. (Ism. <i>Szentmihály Andrea</i>)	414
<i>Bibliografija izdanja u Narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945.</i> Beograd, 1964. (Ism. <i>Hadrovics László</i>)	415
<i>Briant, E. T.</i> : Music librarianship. London, 1963. (Ism. π)	415

TABLE DES MATIÈRES

<i>L. Mezey</i> : Contributions à l'histoire de l'écriture latine en Hongrie. III. La technique de l'écriture des institutions et l'emploi des formules écrites.....	285
<i>Gy. Kókay</i> : La défense de la langue hongroise dans une brochure de Mátyás Rát contre l'empereur Joseph-II. Avec résumé en allemand	305
<i>I. Fábó</i> : Le développement de la presse radicale: l'histoire du journal „Világ” de 1910 à 1914. Avec résumé en anglais	317

CONTRIBUTIONS HISTORIQUES

<i>S. I. Kovács—P. Kulcsár</i> : Le typographe de la famille Bedegi Nyáry: Jakab Klösz fils	331
<i>K. Semmelweis</i> : Une imprimerie inconnue du Burgenland au XVI ^e siècle.....	338
<i>R. Dán</i> : Contributions nouvelles à l'histoire de l'imprimerie de Sárospatak.....	345
<i>M. Vértessy</i> : Chronogramme dans toutes les lignes	346
<i>S. Scheiber</i> : L'exemplaire manuscrit du compendium du Talmud par József Hermányi Dienes	347
<i>L. Tardy</i> : La vie et l'oeuvre d'un journaliste et bibliothécaire hongrois de la fin du XVIII ^e siècle	349
<i>P. Páricsy</i> : Mesures prohibitives contre l'importation des livres en Hongrie pendant la première guerre mondiale (1915—1918)	362

ANCIENS IMPRIMÉS HONGROIS

<i>B. Nagy</i> : Un ouvrage inconnu de Méliusz retrouvé à Genève.....	366
<i>B. Holl</i> : Une édition de Melanchthon imprimée à Kolozsvár au XVI ^e siècle.....	376

CHRONIQUE

<i>D. B.</i> : In memoriam Jenő Vécsey	386
<i>D. B.</i> : Le quatre-vingtième anniversaire de Zoltán Trócsányi	387
<i>I. Gombocz</i> : La conférence de l'IFLA	390
<i>L. Nagy</i> : La 14 ^e session de la Comité C/3 de la FID à Budapest et la continuation à développer de la classification bibliothécaire et documentaire de la science du droit.....	392
<i>D. Gábor</i> : Bibliografia Republicii Populare Române (Les bibliographies nationales courantes en Roumanie)	397
<i>É. Lakatos</i> : L'exposition du livre allemand	399
<i>É. Lakatos</i> : L'exposition du livre français	400

COMPTES RENDUS CRITIQUES

Staud Géza: A magyar színháztörténet forrásai (<i>J. Pukánszky-Kádár</i>).....	402
Bibliothek und Wissenschaft (<i>A. Vízkelety</i>)	403
Buch und Welt (<i>A. Tóth</i>)	404
Hubay, Ilona: Incunabula der Universitätsbibliothek Würzburg (<i>G. Borsa</i>)	405
Mistler, Jean: La Librairie Hachette de 1826 à nos jours (<i>P. Engel</i>).....	406
Denoyer, Pierre: La presse moderne (<i>Da</i>)	407
Gabriel-Robinet, L.: La censure (<i>B.D.</i>)	408
A study of the illuminated books of William Blake (<i>K. Dávid</i>).....	408
Turner, E. S.: The shocking history of advertising (<i>Da</i>).....	409
Chojecka, Ewa: Dekoracja malarska ksiąg promotionum i diligentiarum Uniwersytetu Jagiellońskiego XVI—XVIII wieku (<i>E. Izsépy</i>)	410
Facsimile Querschnitt durch alte Zeitungen und Zeitschriften (<i>G. Somkúti</i>).....	411

BIBLIOGRAPHIES

A csehszlovákiai magyar nyelvű szocialista sajtó irodalmi bibliográfiája (<i>L. Sándor</i>)	413
The concise Cambridge bibliography of English Literature 600—1950 (<i>A. Szentmihály</i>)	414
Bibliografija izdanja u Narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945 (<i>L. Hadrovics</i>)	415
Briant, E. T.: Music librarianship. London, 1963. (<i>π.</i>)	415